

FÖRSLAG TILL EN FÖRBÄTTRAD RESISTENSÖVERVAKNING

Ragnar Norrby
Smittskyddsinstitutet

SMITTSKYDDSinSTITUTET

Swedish Institute for Infectious Disease Control

Uppdraget

- SMI skall tillsammans med Strama göra en översyn av nationella program för övervakning av antibiotikaresistens.
- SMI skall tillsammans med Strama göra motsvarande översyn av system för uppföljning av antibiotikaanvändning.

Det formella nuläget

- Vissa typer av antibiotikaresistens omfattas av smittskyddslagen:
  - meticillinresistenta *Staphylococcus aureus* (MRSA)
  - penicillinresistenta pneumokocker
  - vancomycinresistenta enterokocker (VRE)
  - tarmbakterier som producerar ”extended spectrum beta-lactamases” (ESBL)

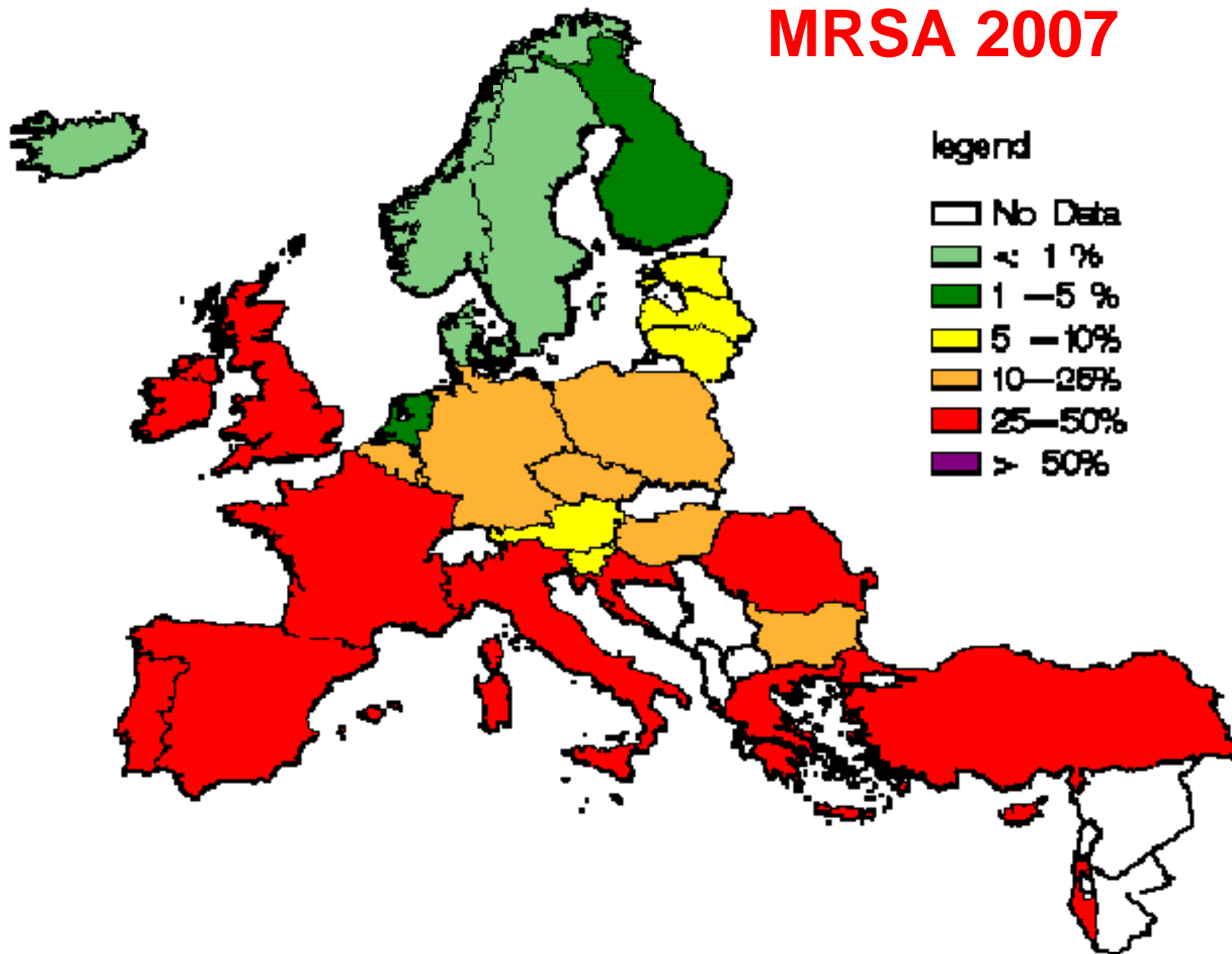

Proportion of MRSA isolates in participating countries in 2007

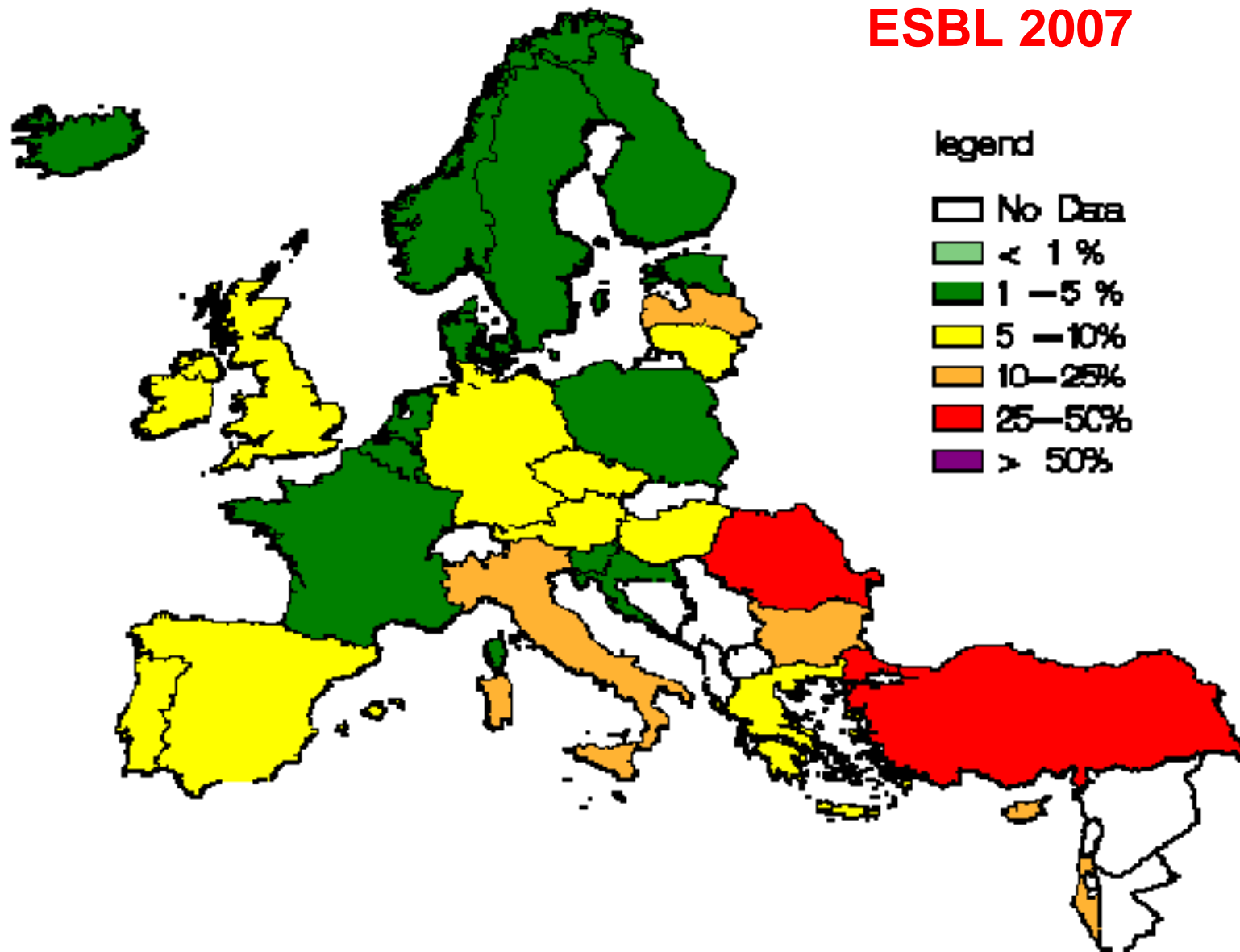
(c) EARSS

MRSA 2007

Proportion of 3rd gen. ceph. resistant E. coli isolates in participating countries in 2007
(c) EARSS

ESBL 2007

Det formella nuläget (II)

- Inom Europa övervakar ECDC via ett nätverk (EARSS) förekomst av vissa resistenstyper hos bakterier som isolerats från blododlingar, d.v.s. prov från patienter med livshotande infektioner.
- Kommersiella system finns för resistensövervakning men ger inte alltid tillförlitliga resultat.

Hur stort är hotet?

- I en undersökning från Uppsala kunde man visa att mer än 30% av hemvändande turister från Egypten, Thailand eller Indien under resan hade förvärvat anmälningspliktig resistens (ESBL) i sin tarmflora.
- Dessa individer utgör en uppenbar risk för sig själva (urinvägsinfektioner) och, om de kommer in i vårdapparaten, andra patienter.

Svagheter i nuvarande system för resistensövervakning

- Nyare resistensformer registreras inte
- Problem upptäcks långt efter att de etablerats – motåtgärder försenas.
- Förekomst av resistenta bakterier hos normalindividen upptäcks inte.
- Resistensproblem vid vanliga, inte allvarliga, infektioner upptäcks sent eller inte alls.

Svagheter i nuvarande system (II)

- Baseras på bakterieodlingar tagna p.g.a. att något är ovanligt – t ex behandlingssvikt eller återkommande infektion.
- Bakterieodlingar tas alltmer sällan eftersom de belastar vårdgivarnas budget.

Ett nationellt system för kontinuerlig resistensövervakning

- Varje natt hämtas data från alla resistensbestämningar vid lokala och regionala mikrobiologiska laboratorier till en databas på SMI.
- Resultat som avviker från det normala mönstret återförs omedelbart (morgonen därpå) till laboratoriet och blir föremål för analys på SMI.

Ett nationellt system för kontinuerlig resistensövervakning (II)

- Vid behov undersöks identifierade bakteriestammar på SMI.
- Möjliggör snabba interventioner i vården.
- Data avidentifierade för SMI – kommunikation sker via laboratorienummer.
- Tester har visat att systemet fungerar.

Ett nationellt system för kontinuerlig resistensövervakning (III)

- Kräver markant ökade IT- och analysresurser på SMI såväl personellt som tekniskt. Medel avsätts 2009 för systemuppbyggnad.
- Kräver att de mikrobiologiska laboratorierna anpassar sina databaser så att hämtning blir möjlig (f.n. klart för 50% av svenska laboratorier).

Ett nytt system för tidig upptäckt av resistens vid vanliga infektioner

- Utvalda öppenvårdsinrättningar ökar markant sin provtagning för bakteriologisk odling och resistensbestämning vid vanliga infektioner – urinvägsinfektion, öroninflammation, halsfluss, bihåleinflammation, sårinfektion.
- Data sammanställs lokalt, regionalt och nationellt.

Ett nytt system för tidig upptäckt av resistens vid vanliga infektioner (II)

- Möjliggör tidig upptäckt av nya resistensformer.
- Möjliggöra systematiska studier av vilka bakterier som orsakar vanliga infektioner och deras antibiotikakänslighet.
- Stöder, vad gäller pneumokocker, vaccinövervakningen.

Ett nytt system för tidig upptäckt av resistens vid vanliga infektioner (III)

- Kräver resurstillskott (måttligt) för deltagande vårdcentraler och laboratorier.
- Kräver resurstillskott för datahantering och -analys på SMI.

Varför öka insatserna mot antibiotikaresistens?

- Antibiotikaresistens ökar sjuklighet och dödlighet.
- Antibiotikaresistens ökar kraftigt sjukvårdskostnaderna – isolering av patienter, dyrare antibiotika, sjukhusvård för banala infektioner, etc.
- Föreslagna insatser är höggradigt kostnadseffektiva.

Tack till arbetsgruppen

Dan Andersson, Uppsala
Otto Cars, Strama
Eva Gustafsson, Malmö
Bengt Gårdlund, KS Huddinge
Göran Hedin, KS Huddinge
Birgitta Henriques Normark, SMI
Sven Hoffner, SMI
Sharon Kuhlmann, SMI

Gunnar Kahlmeter, Växjö
Göran Kronvall, KS Solna
Kerstin Mannerquist, SMI
Eva Melander, Malmö
Barbro Olsson Liljequist, SMI
Nils Rodhe, Falun
Johan Struwe, SMI/Strama
Karin Tegmark Wisell, SMI
Christina Åhrén, Göteborg

